

Program Doradztwa Zawodowego

**w Publicznej Szkole Podstawowej nr 1
z Oddziałami Integracyjnymi
im. I. Daszyńskiego
w Radomiu**

szkolni koordynatorzy doradztwa zawodowego:

Anna Wichowska

Anna Wiśniewska

Akty prawne na podstawie, których został opracowany Program Doradztwa Zawodowego na rok szkolny 2025/2026

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 roku w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. 2019 poz. 325)
- Rozporządzenie MEN z dnia 16 sierpnia 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2018 r., poz. 1647)

Podstawowe kierunki realizacji Polityki Oświatowej Państwa w roku szkolnym 2025/2026

1. Kształtowanie myślenia analitycznego poprzez interdyscyplinarne podejście do nauczania przedmiotów przyrodniczych i ścisłych oraz poprzez rozwijanie umiejętności matematycznych w kształceniu ogólnym.
2. Szkoła miejscem edukacji obywatelskiej - kształtowanie postaw patriotycznych, społecznych i obywatelskich, odpowiedzialności za region i ojczyznę, dbałości o bezpieczeństwo własne i innych.
3. Promocja zdrowego trybu życia w szkole - kształtowanie postaw i zachowań prozdrowotnych. Wspieranie aktywności fizycznej uczniów.
4. Profilaktyka przemocy rówieśniczej. Zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży, wsparcie w kryzysach psychicznych.
5. Promowanie higieny cyfrowej i bezpiecznego poruszania się w sieci. Rozwijanie umiejętności krytycznej analizy informacji dostępnych w Internecie. Poprawne metodycznie wykorzystywanie przez nauczycieli nowoczesnych technologii, w szczególności opartych na sztucznej inteligencji oraz korzystanie z zasobów Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej.
6. Promocja kształcenia zawodowego w szkołach podstawowych oraz w środowisku pracodawców. Wzmocnienie roli doradztwa zawodowego.
7. Rozwijanie zainteresowania kulturą i językiem polskim wśród Polonii. Nauczanie języka polskiego w środowiskach polonijnych.
8. Wspieranie aktywności poznawczej i poczucia sprawczości ucznia poprzez promowanie oceniania kształtującego i metod aktywizujących w dydaktyce.

I. ZAŁOŻENIA OGÓLNE PROGRAMU DORADZTWA ZAWODOWEGO.....	3
II. FORMY PRACY DORADZTWA ZAWODOWEGO.....	4
III. ADRESACI DORADZTWA ZAWODOWEGO	4
IV. REALIZATORZY DORADZTWA ZAWODOWEGO.....	5
V. ZADANIA OSÓB ODPOWIEDZIALNYCH I WŁĄCZONYCH W REALIZACJĘ DORADZTWA ZAWODOWEGO W SZKOLE.....	5
VI. ZAŁOŻENIA SZCZEGÓŁOWE DORADZTWA ZAWODOWEGO	8
VII. PROGRAM REALIZACJI WSDZ na rok szkolny 2025/2026.....	13
VIII.FORMY I TEMATYKA REALIZACJI ZADAŃ W KLASACH VII - VIII:.....	20

I. ZAŁOŻENIA OGÓLNE PROGRAMU DORADZTWA ZAWODOWEGO

Celem doradztwa zawodowego realizowanego w szkole jest przygotowanie uczniów do refleksyjnego wyboru dalszej ścieżki kształcenia oraz zawodu.

Doradztwo zawodowe realizowane w Publicznej Szkole Podstawowej nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi im. I. Daszyńskiego w Radomiu ukierunkowane jest na:

- rozwijanie kompetencji karierowych ucznia
- wspieranie kompetencji doradczych nauczycieli
- wspieranie kompetencji doradczych rodziców
- wykorzystywanie lokalnych zasobów dla wspierania procesów decyzyjnych ucznia w zakresie wyboru ścieżki edukacyjnej i zawodowej

Cele ukierunkowane na ucznia:

- rozwijanie wiedzy ucznia na temat własnych zasobów i ograniczeń
- rozwijanie umiejętności analizowania własnych zasobów i ograniczeń w kontekście planów i aspiracji zawodowych
- rozwijanie wiedzy o rynku pracy
- rozwijanie wiedzy zawodoznawczej
- kształtowanie umiejętności krytycznej analizy procesów zachodzących na rynku pracy
- rozwijanie umiejętności wyszukiwania informacji, zasobów i sojuszników sprzyjających planowaniu i realizacji celów edukacyjnych i zawodowych
- kształtowanie umiejętności planowania ścieżek edukacyjnych i zawodowych, także w kontekście edukacji całościowej
- przygotowanie do roli możliwych ról na rynku pracy – pracownika, pracodawcy, współpracownika
- rozwijanie kompetencji miękkich, szczególnie tych związanych z pracą zespołową, planowaniem, ustalaniem priorytetów i zarządzaniem zadaniami w czasie
- rozwijanie umiejętności uczenia się
- kształtowanie postawy szacunku wobec pracy własnej i cudzej
- redukowanie społecznych i kulturowych stereotypów dotyczących aktywności zawodowej.

Cele ukierunkowane na nauczycieli:

- budowanie zaangażowania w zakresie realizowania procesów wspierania decyzji edukacyjnych i zawodowych ucznia
- aktualizacja wiedzy na temat systemu edukacji i systemu kształcenia w zawodach
- rozwijanie kompetencji doradczych nauczycieli
- wskazanie na źródła informacji dotyczące informacji na temat ofert edukacyjnych i doradczych na terenie miasta

Cele ukierunkowane na rodziców:

- aktualizacja wiedzy na temat systemu edukacji i systemu kształcenia w zawodach
- aktualizacja wiedzy na temat ofert radomskich szkół ponadpodstawowych
- aktualizacja wiedzy na temat procedur rekrutacyjnych do szkół ponadpodstawowych
- udzielanie pomocy w procesie rozpoznawania predyspozycji zawodowych ucznia
- rozwijanie kompetencji doradczych rodzica, wskazanie obszarów wsparcia doradczego
- wzmacnianie proaktywnej postawy rodziców w procesie podejmowania decyzji edukacyjno-zawodowych przez ich dziecko

II. FORMY PRACY DORADZTWA ZAWODOWEGO

- obowiązkowe zajęcia z doradztwa zawodowego dla klas VII i VIII
- lekcje z wychowawcą
- doradztwo zawodowe realizowane w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej
- spotkania i wycieczki zawodoznawcze
- spotkania z rodzicami
- rada szkoleniowa (wsparcie doradcze dla nauczycieli)
- formy wizualne – strona internetowa szkoły, gazetki

III. ADRESACI DORADZTWA ZAWODOWEGO

Adresatami Doradztwa Zawodowego są:

Uczniowie, którzy:

- dokonają wyboru dalszego kształcenia,
- zaplanują swoją ścieżkę zawodową
- dostrzegą swoje potrzeby, zainteresowania i oczekiwania.

Nauczyciele, którzy:

- dostarczą informacji i wiedzy niezbędnej do świadomego planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej,
- ukierunkują proces planowania kariery zawodowej swoich uczniów,
- podejmą różne akcje popularyzujące zawody i podnoszące świadomość zawodową uczniów,
- przeprowadzą zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego zgodne z założeniami podstawy programowej.

Rodzice, którzy:

- wspierają swoje dzieci w podjęciu właściwej decyzji związanej z wyborem ścieżki dalszego kształcenia i przyszłego zawodu,
- poznają czynniki ważne przy wyborze szkoły i zawodu,
- zdobędą wiedzę o ofercie szkół średnich oraz zasadach i terminach rekrutacji (dotyczy rodziców uczniów klas ósmych);
- zaangażują się w pomoc dla swoich dzieci w sytuacjach trudnych.

IV. REALIZATORZY DORADZTWA ZAWODOWEGO

Realizatorem zadań z zakresu doradztwa zawodowego jest szkoła, która poprzez działania nauczycieli:

- przygotowuje uczniów do wyboru zawodu,
- popularyzuje wiedzę na temat zawodów, ścieżek edukacyjnych i rynku pracy, jak również dostarcza uczniom informacji o ich własnych predyspozycjach i umiejętnościach,
- Tworzy sprzyjające warunki do określenia preferencji edukacyjnych i zawodowych swoich uczniów z uwzględnieniem ich uwarunkowań wewnętrznych (cech osobowości, temperamentu, zdolności) i zewnętrznych (doświadczenia, otoczenia społecznego),
- wspiera ucznia i jego rodzinę w podejmowaniu decyzji edukacyjnych,
- zapewnia warunki lokalowe i kadrowe do realizacji zajęć z doradztwa zawodowe oraz założeń W S D Z,
- zapewnia warunki do realizacji innych form zawodoznawczych: wycieczek, targów edukacyjnych i pracy, spotkań z przedstawicielami różnych zawodów, przedstawicielami szkół i uczelni, absolwentami, wolontariatu.

W realizacji doradztwa zawodowego uczestniczy cała społeczność szkolna: dyrekcja szkoły, wszyscy nauczyciele, specjaliści, rodzice oraz uczniowie.

V. ZADANIA OSÓB ODPOWIEDZIALNYCH I WŁĄCZONYCH W REALIZACJĘ DORADZTWA ZAWODOWEGO W SZKOLE

➤ **Dyrektor:**

- odpowiada za organizację działań związanych z doradztwem zawodowym (wyznacza osoby odpowiedzialne za opracowanie programu realizacji W S D Z na dany rok);
- współpracuje z doradcą zawodowym w celu realizacji programu realizacji W S D Z;
- wspiera kontakty pomiędzy uczestnikami procesu orientacji zawodowej oraz doradztwa zawodowego w szkole a instytucjami zewnętrznymi;

- zapewnia warunki do realizowania w szkole zajęć orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- organizuje w szkole wspomaganie realizacji działań z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego poprzez planowanie i przeprowadzanie działań mających na celu poprawę jakości pracy placówki w tym obszarze.

➤ **Doradca zawodowy:**

- prowadzi zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego, o których mowa w art. 109 ust. 1, pkt. 7 ustawy;
- prowadzi indywidualne wsparcie doradcze i informacyjne dla uczniów i ich rodziców, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (SPE oraz współdziała z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w zapewnieniu wsparcia dla uczniów ze SPE, w szczególności - z problemami zdrowotnymi i niepełnosprawnością w dostępie do szkół na kolejnym etapie edukacyjnym; współpracuje w tym zakresie z innymi specjalistami w szkole (psycholog, pedagog);
- systematycznie diagnozuje zapotrzebowania uczniów na działania związane z realizacją doradztwa zawodowego;
- opracowuje, we współpracy z innymi nauczycielami, w tym nauczycielami wychowawcami opiekującymi się oddziałami, pedagogiem i/lub psychologiem, „Program realizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego” oraz koordynuje jego realizację;
- wspiera nauczycieli, w tym nauczycieli wychowawców opiekujących się oddziałami, pedagoga i/lub psychologa, w zakresie realizacji działań określonych w „Programie realizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego”;
- planuje, koordynuje, monitoruje (w tym - prowadzi ewaluację) oraz promuje działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez szkołę we współpracy z wychowawcami, nauczycielami i specjalistami;
- koordynuje działalność informacyjno-doradczą realizowaną przez szkołę, w tym gromadzi, aktualizuje i udostępnia informacje edukacyjne i zawodowe, właściwe dla danego poziomu kształcenia.

➤ **Nauczyciele/wychowawcy (w tym nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej i nauczyciele współorganizujący kształcenie):**

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- przygotowują uczniów do udziału w konkursach przedmiotowych, artystycznych, sportowych i innych;
- realizują treści nauczania w powiązaniu z treściami programowymi doradztwa zawodowego;
- uświadamiają uczniom znaczenie wiedzy z poszczególnych przedmiotów dla kształtowania umiejętności zawodowych;
- przygotowują uczniów do egzaminów końcowych oraz wskazują na wagę wyników egzaminów oraz osiągnięć edukacyjnych na obecnym etapie dla startu w szkole ponadpodstawowej;

- współpracują z wychowawcami klas w zakresie realizowania zajęć preorientacji, orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego dla uczniów;
- współpracują z rodzicami w rozwijaniu rozpoznanego potencjału i mocnych stron uczniów;
- prowadzą i zajęcia dodatkowe rozwijające wiedzę, umiejętności i kompetencje;
- organizują w salach edukacji wczesnoszkolnej i klasopracowniach oraz na korytarzach ekspozycje prac uczniów;
- współpracują z doradcą zawodowym, wychowawcami oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym

➤ **Specjaliści:**

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- wspólnie z wychowawcami, nauczycielami przedmiotów i rodzicami wspierają uczniów w odkrywaniu i rozwijaniu talentów, udziału w konkursach przedmiotowych, artystycznych, sportowych i innych;
- współpracują z wychowawcami, doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistą ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej w zakresie realizacji działań szkoły związanych z preorientacją, orientacją zawodową i doradztwem zawodowym;
- włączają treści z zakresu, orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego w prowadzone przez siebie zajęcia i działania z obszaru pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów;
- włączają w proces podejmowania przez uczniów decyzji edukacyjnych i zawodowych informacje dotyczące ucznia, wynikające z pracy specjalisty;
- prowadzą poradnictwo indywidualne dla ucznia i rodzica ze szczególnym uwzględnieniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz współdziałają z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w zapewnieniu wsparcia dla uczniów ze SPE, w szczególności z problemami zdrowotnymi i niepełnosprawnością w przyjęciu do szkół na kolejnym etapie edukacyjnym.

➤ **Nauczyciele wychowawcy w świetlicy szkolnej:**

- włączają w zajęcia realizowane w świetlicy szkolnej treści z zakresu orientacji zawodowej;
- organizują w świetlicy ekspozycje;
- rozpoznają i wspierają w rozwoju zainteresowania, umiejętności, zdolności i uzdolnienia uczniów oraz informują rodziców, wychowawców i specjalistów o rozpoznanym potencjale;
- wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w wyborze kierunku kształcenia i zawodu.

➤ **Nauczyciele bibliotekarze:**

- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji zadań związanych z doradztwem zawodowym;

- sporządzają i aktualizują bibliografię literatury i materiałów metodycznych wspierających nauczycieli w realizacji preorientacji, orientacji i poradnictwa zawodowego;
- wyszukują i udostępniają innym nauczycielom szkoły informacje o publikacjach dotyczących doradztwa zawodowego;
- włączają się w organizowane przez szkołę i instytucje zewnętrzne wydarzenia z zakresu doradztwa zawodowego.

➤ **Rodzice:**

- rozpoznają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia dzieci oraz wyszukują i stwarzają im możliwości ich rozwoju;
- samodzielnie lub we współpracy ze szkołą aktywizują dzieci do formowania marzeń i planów zawodowych;
- wzmacniają poczucia akceptacji dokonanych przez ucznia wyborów; o ile jest potrzeba – włączają się w zmiany planów i wyborów;
- wspierają dzieci w poszukiwaniu optymalnej możliwości rozwoju edukacyjno- zawodowego;
- współdziałają ze szkołą w zapewnieniu wsparcia specjalistycznego na każdym etapie edukacji, zwłaszcza w starcie do szkoły ponadpodstawowej, w przypadku specjalnych potrzeb edukacyjnych ich dzieci;
- współpracują z wychowawcą, doradcą zawodowym, nauczycielami oraz szkolnymi specjalistami w realizacji działań z obszaru preorientacji, orientacji i poradnictwa zawodowego
- współdziałają ze szkołą w planowaniu i realizacji działań przewidzianych w Programie WSDZ, jak np., spotkania zawodoznawcze, wycieczki do szkół i zakładów pracy, wyjazdy na targi edukacyjne, organizacja ekspozycji, itp.- w zależności od rozwoju sytuacji epidemiologicznej.

➤ **Uczniowie**

- włączają się w wewnętrzną organizację działań i przedsięwzięć z zakresu doradztwa zawodowego;
- systematycznie i aktywnie uczestniczą w zajęciach preorientacji zawodowej, orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego

VI. ZAŁOŻENIA SZCZEGÓŁOWE DORADZTWA ZAWODOWEGO

Doradztwo zawodowe jest realizowane na podstawie Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 w sprawie doradztwa zawodowego:

W klasach I – VI szkół podstawowych na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego, o których mowa w art. 109 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe, zwanej dalej „ustawą”;

W szkołach podstawowych i szkołach ponadpodstawowych, na zajęciach związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu prowadzonych w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 5 ustawy;

W szkołach podstawowych i szkołach ponadpodstawowych, z wyjątkiem branżowych szkół II stopnia, szkół specjalnych przysposabiających do pracy, szkół policealnych i szkół dla dorosłych, na zajęciach z nauczycielem wychowawcą opiekującym się oddziałem;

W przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i innych formach wychowania przedszkolnego, szkołach podstawowych i szkołach ponadpodstawowych z wyjątkiem branżowych szkół II stopnia, szkół policealnych i szkół dla dorosłych, w ramach wizyt zawodoznawczych mających na celu poznanie przez dzieci i uczniów środowiska pracy w wybranych zawodach, organizowanych u pracodawców, w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe lub w placówkach i centrach, o których mowa w art. 2 pkt 4 ustawy;

W klasach VII i VIII szkół podstawowych oraz w szkołach ponadpodstawowych, o których mowa w § 2 pkt 4–7, na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego, a w przypadku szkół prowadzących kształcenie zawodowe również na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia w zawodzie, o których mowa w art. 109 ust. 1 pkt 1 ustawy, a także w szkołach specjalnych przysposabiających do pracy – na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych;

W klasach VII i VIII szkół podstawowych, w branżowych szkołach I stopnia, liceach ogólnokształcących i technikach, z wyjątkiem szkół dla dorosłych, na zajęciach z zakresu doradztwa zawodowego, o których mowa w art. 109 ust. 1 pkt 7 ustawy;

Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas I – III szkół podstawowych

1. Poznanie siebie

Uczeń:

- 1.1 opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać;
- 1.2 prezentuje swoje zainteresowania wobec innych osób;
- 1.3 podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi;
- 1.4 podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach;
- 1.5 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1 odgrywa różne role zawodowe w zabawie;
- 2.2 podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach;
- 2.3 opisuje, czym jest praca, i omawia jej znaczenie w życiu człowieka na wybranych przykładach;
- 2.4 omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje;

2.5 opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu;

2.6 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

3.1 uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności;

3.2 wskazuje treści, których lubi się uczyć;

3.3 wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

4.1 opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić;

4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując na podstawowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;

4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.

Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas IV–VI szkół podstawowych

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

1.1 określa własne zainteresowania i uzdolnienia oraz kompetencje;

1.2 wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia;

1.3 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość;

1.4 prezentuje swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec innych osób z zamiarem zaciekawienia odbiorców.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

2.1 wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisuje różne ścieżki ich uzyskiwania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach;

2.2 opisuje, czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka;

2.3 podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe;

2.4 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;

2.5 wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- 3.1 wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy, korzystając ze znanych mu przykładów, oraz omawia swój indywidualny sposób nauki;
- 3.2 wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć;
- 3.3 samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- 4.1 opowiada o swoich planach edukacyjno-zawodowych;
- 4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- 4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z jego osobą.

Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas VII i VIII szkół podstawowych

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

- 1.1 określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;
- 1.2 rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe);
- 1.3 dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł;
- 1.4 rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych;
- 1.5 rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- 1.6 określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji;
- 1.7 określa własną hierarchię wartości i potrzeb.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1 wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania;
- 2.2 porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców;
- 2.3 wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy;
- 2.4 uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka;
- 2.5 analizuje znaczenie i możliwości doświadczania pracy;
- 2.6 wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową;
- 2.7 dokonuje autoprezentacji;

2.8 charakteryzuje instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej, w tym instytucje rynku pracy.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- 3.1 analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji;
- 3.2 analizuje kryteria rekrutacyjne do szkół ponadpodstawowych w kontekście rozpoznania własnych zasobów;
- 3.3 charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaformalnej i nieformalnej;
- 3.4 określa znaczenie uczenia się przez całe życie.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- 4.1 dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym;
- 4.2 określa cele i plany edukacyjno-zawodowe, uwzględniając własne zasoby;
- 4.3 identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy;
- 4.4 planuje ścieżkę edukacyjno-zawodową, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów.

VII. PROGRAM REALIZACJI WSDZ na rok szkolny 2025/2026

W S D Z realizowany jest przez wszystkich członków Rady Pedagogicznej.

I. KLASY I – III – orientacja zawodowa					
Treści programowe	Zadania do realizacji	Metody i formy	Terminy realizacji	Realizatorzy	Podmioty wspomagające szkołę
Poznanie siebie <u>Uczeń:</u> opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać; prezentuje swoje zainteresowania wobec innych osób; podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi; podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach; podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.	zajęcia edukacyjne z zakresu edukacji wczesnoszkolnej zgodnie z przyjętymi programami nauczania na I etapie edukacyjnym oraz z uwzględnieniem treści programowych z zakresu orientacji zawodowej dla klas I-III	wg doboru metod i form przez nauczyciela, elementami gier i zabawy, rozmowa kierowana, burza mózgów, prezentacja na forum grupy, praca indywidualna i grupowa	cały rok szkolny,	nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej i inni nauczyciele uczący w klasach, nauczyciele specjaliści	
Świat zawodów i rynek pracy <u>Uczeń:</u> odgrywa różne role zawodowe w zabawie; podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach; opisuje, czym jest praca, i omawia jej znaczenie w życiu człowieka na wybranych przykładach; omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje; opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu; posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w	zajęcia edukacyjne z zakresu edukacji wczesnoszkolnej zgodnie z przyjętymi programami nauczania na I etapie edukacyjnym oraz z uwzględnieniem treści programowych z zakresu orientacji zawodowej dla klas I-III	metody aktywizujące, dramy, praca w parach, grupie, indywidualna, zabawa, rysunek, karty pracy, swobodna wypowiedź, zagadki, filmy edukacyjne	cały rok szkolny,	nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej i inni nauczyciele uczący w klasach, nauczyciele specjaliści	

spół sposób twórczy i niekonwencjonalny.					
Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie <u>Uczeń:</u> uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności; wskazuje treści, których lubi się uczyć; wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich.	zajęcia edukacyjne z zakresu edukacji wczesnoszkolnej zgodnie z przyjętymi programami nauczania na I etapie edukacyjnym oraz z uwzględnieniem treści programowych z zakresu orientacji zawodowej dla klas I-III	metody aktywizujące, praca w parach, grupie, indywidualna, zabawa, rysunek, karty pracy, swobodna wypowiedź	cały rok szkolny,	nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej i inni nauczyciele uczący w klasach, nauczyciele specjaliści	
Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych <u>Uczeń:</u> opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić; planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując na podstawowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu; próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.	zajęcia edukacyjne z zakresu edukacji wczesnoszkolnej zgodnie z przyjętymi programami nauczania na I etapie edukacyjnym oraz z uwzględnieniem treści programowych z zakresu orientacji zawodowej dla klas I- III	metody aktywizujące, praca indywidualna, zabawa, rysunek, karty pracy, swobodna wypowiedź, rozmowa kierowana, autoprezentacja	cały rok szkolny	nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej i inni nauczyciele uczący w klasach, nauczyciele specjaliści	
II. KLASY IV – VI - orientacja zawodowa					
Treści programowe	Zadania do realizacji	Metody i formy	Terminy realizacji	Realizatorzy	Podmioty wspomagające szkołę
Poznanie własnych zasobów <u>Uczeń:</u> określa własne zainteresowania i uzdolnienia oraz kompetencje; wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia; podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość; 4. prezentuje swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec innych osób z zamiarem zaciekawienia odbiorców.	zajęcia edukacyjne z zakresu kształcenia ogólnego na II etapie edukacyjnym zgodnie z przyjętymi programami nauczania z poszczególnych przedmiotów oraz z uwzględnieniem treści programowych z zakresu orientacji zawodowej dla klas IV- VI	metody aktywizujące, praca indywidualna, zabawa, rysunek, karty pracy, testy swobodna wypowiedź, rozmowa kierowana, autoprezentacja, konkursy, wystawy wytworów uczniowskich,	cały rok szkolny	wychowawcy klas nauczyciele przedmiotowi, nauczyciele specjaliści	Poradnia P-P

Świat zawodów i rynek pracy Uczeń: wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisuje różne ścieżki ich uzyskiwania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach; opisuje, czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka; podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe; posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny; wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.	zajęcia edukacyjne z zakresu kształcenia ogólnego na II etapie edukacyjnym zgodnie z przyjętymi programami nauczania z poszczególnych przedmiotów oraz z uwzględnieniem treści programowych z zakresu orientacji zawodowej dla klas IV- VI	gry, zabawy, quizy, prezentacja, plakaty, praca w parach, grupach, autoprezentacja, konkursy, metoda projektu, metoda podawcza, zajęcia praktyczne, filmy edukacyjne, krzyżówki	cały rok szkolny	wychowawcy klas nauczyciele przedmiotowi, nauczyciele specjaliści, doradca zawodowy	pracownik banku
Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie Uczeń: wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy, korzystając ze znanych mu przykładów, oraz omawia swój indywidualny sposób nauki; wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć; samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy	zajęcia edukacyjne z zakresu kształcenia ogólnego na II etapie edukacyjnym zgodnie z przyjętymi programami nauczania z poszczególnych przedmiotów oraz z uwzględnieniem treści programowych z zakresu orientacji zawodowej dla klas IV- VI	metody aktywizujące, prezentacje multimedialne, swobodne wypowiedzi, mapa myśli	cały rok szkolny	wychowawcy klas nauczyciele przedmiotowi, nauczyciele biblioteki, informatyki, nauczyciele specjaliści	
Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych Uczeń: opowiada o swoich planach edukacyjno-zawodowych; planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu; próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z jego osobą.	zajęcia edukacyjne z zakresu kształcenia ogólnego na II etapie edukacyjnym zgodnie z przyjętymi programami nauczania z poszczególnych przedmiotów oraz z uwzględnieniem treści programowych z zakresu orientacji zawodowej dla klas IV- VI zajęcia w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej	gry, zabawy, quizy, prezentacja, plakaty, praca w parach, grupach, autoprezentacja, konkursy, metoda projektu, metoda podawcza, zajęcia praktyczne, pogadanki	cały rok szkolny	wychowawcy klas nauczyciele przedmiotowi, nauczyciele specjaliści nauczyciele prowadzący zajęcia w ramach pomocy p -p	

III. KLASY VII – VIII – doradztwo zawodowe					
Treści programowe	Zadania do realizacji	Metody i formy	Terminy realizacji	Realizatorzy	Podmioty wspomagające szkołę
Poznanie własnych zasobów Uczeń: określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych; rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe); dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł; rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych; rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej; określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji; określa własną hierarchię wartości i potrzeb.	zajęcia edukacyjne z zakresu kształcenia ogólnego na II etapie edukacyjnym zgodnie z przyjętymi programami nauczania z poszczególnych przedmiotów oraz z uwzględnieniem treści programowych z zakresu doradztwa zawodowego dla klas VII- VIII zajęcia z doradztwa zawodowego zajęcia w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej	metody aktywizujące, praca indywidualna, karty pracy, testy, ankiety, kwestionariusze, swobodna wypowiedź, rozmowa kierowana, autoprezentacja, metoda SWOT	cały rok szkolny klasy VIII - pierwszy okres klasy VII – drugi okres cały rok szkolny – razem potrzeb	wychowawcy klas nauczyciele przedmiotowi, nauczyciele specjaliści doradca zawodowy nauczyciele prowadzący zajęcia w ramach pomocy p -p	Poradnia P-P Poradnia P-P

Proponowana literatura i strony:

Tematy z orientacji zawodowej w klasach IV - VI wynikają z podstawy programowej dla klas IV- VI i są realizowane w roku szkolnym 2025/2026 na podstawie zatwierdzonych przez szkołę programów nauczania.

Zadania w zakresie orientacji zawodowej mogą być realizowane jako:

zajęcia w ramach lekcji z wychowawcą na podstawie publikacji: J. Brzezińska-Lauk, E. Kruk-Krymula, K. Nikorowska, Przykładowy program orientacji zawodowej dla klas IV-VI – szkoły podstawowej z proponowanymi scenariuszami, ORE, Warszawa 2017. Wychowawcy wybierają temat/tematy zgodnie i spójnie z programem wychowawczym realizowanym w danej klasie.
(<https://doradztwo.ore.edu.pl/programy-i-wsdz/>)

Przykładowe tematy:

Zdrowy styl życia jako przygotowanie do pełnienia ról zawodowych

Wybieram ten zawód, bo...

Jak oszczędzić pierwszy milion?

Kiedy zaczynamy się uczyć i kiedy kończymy?

Jak się uczyć szybciej i efektywniej – mój indywidualny styl uczenia się

Umiejętności – od przeszłości do przyszłości

Przedmioty, które lubię – jako drogowskazy zawodowe

Proponowana literatura i strony:

Bartosz B., Poradnik metodyczny dla nauczycieli, pedagogów i doradców zawodowych;
http://static.scholaris.pl/main-file/105/017/rozpoznawanie_predyspozycji_66991.pdf

Brzezińska-Lauk J., Kruk-Krymula E., Nikorowska K., Przykładowy program orientacji zawodowej dla klas IV-VI – szkoły podstawowej z proponowanymi scenariuszami, ORE, Warszawa 2017
<https://doradztwo.ore.edu.pl/programy-i-wsdz/>

Wybieram zawód – pakiet edukacyjny dla klas 4-6 szkoły podstawowej
<http://www.scholaris.pl/zasob/103923>

Dołęga-Herzog H., Rosalska M., Wykorzystanie metod kreatywnych w przygotowaniu uczniów do wyboru zawodu, KOWEŻiU, Warszawa 2014; <http://euroguidance.pl/ksiazki/>

Greiner I., Kania I., Kudanowska E., Paszkowska-Rogacz A., Tarkowska M., Materiały metodyczno-dydaktyczne do planowania kariery zawodowej uczniów, KOWEŻiU, Warszawa 2006

Paszkowska-Rogacz A., Tarkowska M., Metody pracy z grupą w poradnictwie zawodowym, KOWEŻiU, Warszawa 2004

www.infodoradca.pl

www.mapakarier.pl

Tematy z doradztwa zawodowego w klasach VII - VIII wynikają z podstawy programowej dla klas VII - VIII i są realizowane w roku szkolnym 2025/2026 na podstawie zatwierdzonych przez szkołę zestawów programów nauczania.

VIII. FORMY I TEMATYKA REALIZACJI ZADAŃ W KLASACH VII - VIII:

1. Obowiązkowe zajęcia z doradcą zawodowym dla każdej klasy VII i VIII (po 10 godzin w roku szkolnym)

Tematyka zajęć w klasach VII

1. Wszyscy jesteśmy zdolni.
2. Praca w grupie jako przykład kompetencji kluczowej.
3. Umiejętności a zawód.
4. Moje umiejętności.
5. Cechy temperamentu - samopoznanie
6. Jak zaplanować swoją przyszłość edukacyjno- zawodową?
7. Moja przyszłość edukacyjno- zawodowa.
8. Zawody w moim najbliższym otoczeniu.
9. Od elektryka do kierownika.
10. Kompetencje na rynku pracy.

Tematyka zajęć w klasach VIII (po 10 godzin w roku szkolnym)

1. Myślę i planuję.
2. Ja wobec zadań zawodowych.
3. Współczesny rynek pracy.
4. Na miękko – czyli jaka to umiejętność?
5. Wymarzony lub wybrany zawód.
6. Zawody z przeszłością, zawody z przyszłością.
7. Czy zatrudniłbym samego siebie?
8. Bolączki ósmoklasisty.
9. Co w branży piszczy?
10. Alternatywne drogi dojścia do zawodu.

2. Udział uczniów klas VIII w Radom EXPO 2025

3. Spotkanie dla każdej klasy VIII dotyczące procedury rekrutacyjnej do szkół ponadpodstawowych
4. Spotkanie dla rodziców uczniów klas VIII z przedstawicielem pracodawców realizujących kształcenie dualne w Radomiu i okolicach.

5. Zajęcia z wychowawcą z wykorzystaniem materiałów dostępnych między innymi na:
(<https://doradztwo.ore.edu.pl/programy-i-wsdz/>)

6. Indywidualne doradztwo zawodowo-edukacyjne dla uczniów/rodziców

Proponowana literatura oraz strony dla ucznia i rodzica:

Cottrell S., Podręcznik umiejętności studiowania, Zys i S-ka Wydawnictwo, Poznań 2007

Covey S., 7 nawyków skutecznego nastolatka, Rebis, Poznań 2011

Górczyński M., Obidniak D., Pfeiffer A., Suliga M., Informator o zawodach szkolnictwa zawodowego, KOWEŻiU, Warszawa 2017

Zawadka M., Chcę być kimś. Cz. 1,2,3, Wydawnictwo Mind&dream 2016

Proponowana literatura dla wychowawców, nauczycieli, doradczy

Bartosz B., Poradnik metodyczny dla nauczycieli, pedagogów i doradców zawodowych;
http://static.scholaris.pl/main-file/105/017/rozpoznawanie_predyspozycji_66991.pdf

Chirkowska-Smolak T., Hauziński A., Łaciak M., Drogi kariery. Jak wspomagać rozwój zawodowy dzieci i młodzieży, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2011

Dołęga-Herzog H., Rosalska M., Wykorzystanie metod kreatywnych w przygotowaniu uczniów do wyboru zawodu, KOWEŻiU, Warszawa 2014; <http://euroguidance.pl/ksiazki/>

Dziurkowska A. i in., Przykładowy program doradztwa zawodowego dla klas VII-VIII szkoły podstawowej z proponowanymi scenariuszami, ORE, Warszawa 2017
(<https://doradztwo.ore.edu.pl/programy-i-wsdz/>)

Gardner H., Inteligencje wielorakie, MT Biznes, Warszawa 2009

Gladwell M., Poza schematem. Sekrety ludzi sukcesu, Wydawnictwo ZNAK, Kraków 2008

Greiner I., Kania I., Kudanowska E., Paszkowska-Rogacz A., Tarkowska M., Materiały metodyczno-dydaktyczne do planowania kariery zawodowej uczniów, KOWEŻiU, Warszawa 2006

Górczyński M., Obidniak D., Pfeiffer A., Suliga M., Informator o zawodach szkolnictwa zawodowego, KOWEŻiU, Warszawa 2017

Gut R., Piegowska M., Wójcik B., Zarządzanie sobą. Książka o działaniu, myśleniu i odczuwaniu, Difin, Warszawa 2008

Rosalska M., Warsztat diagnostyczny doradcy zawodowego, KOWEŻiU, Warszawa 2012

Paszkowska-Rogacz A., Tarkowska M., Metody pracy z grupą w poradnictwie zawodowym, KOWEŻiU, Warszawa 2004

Santorski J., Konel M., Le Guern B., Prymusom dziękujemy. Nowe spojrzenie na życie i karierę, Jacek Santorski & Co Agencja Wydawnicza, Warszawa 2007

www.zawodowcyradom.pl

www.infodoradca.pl

www.mapakarier.pl